

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME TUTUMLARI VE ETKİLEYEN ETMENLER NURSING STUDENTS' ATTITUDES TOWARD LEARNING AND DETERMINANT FACTORS

Yıldız DENAT¹

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin öğrenmeye ilişkin tutumlarını ve etkileyen etmenleri belirlemektir.

Gereç-yöntem: Çalışma tanımlayıcı ve kesitsel bir çalışma olup, çalışmanın örneklemini Türkiye'nin batısındaki bir sağlık yüksekokulunun hemşirelik bölümünde öğrenim gören, çalışmaya katılmayı kabul eden 596 öğrenci oluşturmuştur. Veriler öğrencileri tanımlayıcı özellikleri içeren bilgi formu ve "Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; sayı, yüzde, ortalama±standart sapma ile Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.57±1.60 olup, %72.1'inin kız %96'sının bekar, %32.9'unun 1. Sınıf olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenmenin doğasına ilişkin tutumlarının (28.96±4.25), öğrenmeye ilişkin beklentilerinin (37.42±5.96), öğrenmeye açıklığa ilişkin tutumlarının (41.9±7.52) olumlu yönde yüksek olduğu bunun yanında öğrenmeye ilişkin kaygılarının da (36.68±7.13) yüksek olduğu belirlenmiştir. Kız öğrencilerin ve bekar öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerinin, öğrenmeye açıklığa ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu (p<0.05) saptanmıştır. Araştırmada düzenli kitap okuyan, hemşirelik mesleğini isteyerek tercih eden ve hemşirelik mesleğinden memnun olanların öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerinin ve öğrenmeye açıklıklarının daha yüksek olduğu (p<0.05), öğrenmeye ilişkin kaygılarının ise daha düşük olduğu saptanmıştır.

Sonuç Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenmeye ilişkin tutumlarının olumlu yönde yüksek olduğu, kızların ve bekar öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerinin, öğrenmeye açıklıklarının daha fazla olduğu, sınıf düzeyinin öğrenmenin doğasını etkilediği, düzenli kitap okuma, mesleği isteyerek tercih etme ve meslekten memnuniyetin öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerini, öğrenmeye açık olma durumlarını artırdığı ve öğrenmeye ilişkin kaygı düzeylerini düşürdüğü belirlenmiştir.

Abstract

Aim: The aim of this study was to identify nursing students' attitudes toward learning and determinant factors.

Materials-method: The study is of descriptive and cross-sectional design. The study sample consisted of 596 students consenting to participate in the research who were enrolled in the nursing division of a healthcare college located in western Turkey. Data were collected with a questionnaire on the students' descriptive characteristics and the "Attitudes toward Learning Scale." The analysis of the data was carried out using numbers and percentages, mean±standard deviation, the Mann Whitney U and Kruskal Wallis tests.

Results: The mean age of the students participating in the study was 20.57±1.60 years; 72.1% were female, 96% were single and 32.9% were in the first year of nursing school. It was found that the students' attitudes toward the nature of learning (28.96±4.25), their expectations from learning (37.42±5.96), and their attitudes toward being open to learning (41.9±7.52) were positive and high, but their anxieties about learning were also at a high level (36.68±7.13). The expectations from learning of female and single students were higher than their attitudes toward being open to learning (p<0.05). The study revealed that the expectations from learning and the openness to learning of those who were regular readers, had willingly chosen the profession of nursing and were satisfied with the profession were at a higher level (p<0.05) and their anxieties were lower.

Conclusion: It was determined that the attitudes of the participating students toward learning were positive and high, female and single students had higher expectations from learning and were more open to learning, the class the student was in had an influence on the nature of learning, and that being a regular reader, having willingly chosen the profession and being satisfied with it increased the degree of students' expectations from learning and their openness to learning and also reduced their levels of anxiety about learning.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, öğrenme, öğrenme tutumu

Keywords: Nursing training, learning, attitudes toward learning.

Geliş tarihi/Received: 11.09.2019 | Kabul tarihi/Accepted: 26.09.2019

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Yıldız DENAT

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Telefon/Phone: +90 0 555 410 25 09

E-posta/E-mail: denat09@gmail.com

GİRİŞ

Öğrenme yaşantı ürünü kalıcı izli davranış değişiklidir (1,2). Wittrock'a göre anlama, bilgi, tutum, yetenek ve beceride yaşantı aracılığıyla gerçekleşen ve kalıcılığı izli olan değişimler meydana getirme sürecidir (3). Günümüzde dünya hızla gelişmekte, belirli bir alanda yetiştirilen bir bireyin mezuniyetinde almış olduğu eğitim gelişmelerden dolayı neredeyse tamamen değişmektedir. Bu nedenledir ki bireylerin yaşam boyu öğrenmeye açık, öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmiş ve öğrenmeye karşı kaygı durumundan uzaklaşmış olmaları gerekmektedir. Çünkü bireylerin öğrenmeye yönelik yaklaşımları öğrenme sonuçlarını etkilemektedir. Yapılan çalışmalarda bireylerin öğrenmeye yönelik olumlu tutumlara sahip olduklarında öğrenmede daha iyi bir durum sergiledikleri belirlenmiştir (4-6). Braten ve Stromson'ın yaptığı çalışmada öğrencilerin herhangi bir konuyu öğrenmeye yönelik tutumlarının, öğrenme için gerekli aktivitelere katılımlarını yönlendirdiği, öğrencilerin bilgi edinmeye yönelik inançlarının da bilgi edinme performanslarını önemli ölçüde etkilediği saptanmıştır (4). Çalışmada öğrenmenin

daha hızlı gerçekleştiğine inanan öğrencilerin öğrenmenin daha fazla zaman harcama ve çaba gerektiren bir durum olduğuna inananlara göre araştırma, bilgi ve değerlendirme hakkında daha az sorun görme eğiliminde oldukları belirtilmektedir. Bu doğrultuda yaşamlarında yeni durumlarla karşı karşıya kalan bireylerin bir konuyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutumları sayesinde yeni durumlara kolay uyum sağlayabilecekleri de çalışmada vurgulanmaktadır (4). Rula'nın araştırmasında yabancı dil öğrenmede bu dili öğrenmeye yönelik tutumların ve de kaygıların, öğretimde kullanılan yöntemler ve teknikler kadar önemli olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlere göre öğrenmeye yönelik inanışlar, öğrenilecek konuya ilişkin güdülenme kaynaklarını oluşturmaktadır (7). Aktürk tarafından yürütülen çalışmada öğretmenlik mesleğini içsel nedenlerle tercih eden öğrencilerin öğrenmeye daha açık, öğrenmeye yönelik beklentilerinin daha yüksek ve öğrenmeye yönelik kaygılarının daha düşük olduğu saptanmıştır (8). Yapılan pek çok çalışmada ise, öğrencilerin kariyerlerinde ve bireysel gelişimlerinde öğrenecekleri

konuların etkili olacağına inandıklarında öğrenme sürecinde daha fazla çaba harcadıkları belirlenmiştir (9-11). Çalışma sonuçları göstermektedir ki olumlu tutumlar, öğrencilerin derse yönelik olumlu davranışlar göstermelerine ve öğrenme için daha çok çaba göstermelerine yol açmaktadır (9,12-18). Öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar akademik başarıyı da olumlu yönde etkilemektedir. Çünkü olumlu tutumlar göreve ilişkin motivasyonu olumlu yönde tetiklemektedir (19). Karagiannopoulou ve Christodoulides araştırmalarında üniversiteye giriş sınavlarından ziyade, öğrencinin öğrenme ortamına yönelik tutumlarının akademik başarıda etkili olduğunu ifade etmişlerdir (20). Yapılan çalışma sonuçlarına göre konu veya derse yönelik olumlu tutumlar derse veya konuya yönelik öğrenci motivasyonlarını artırmakta, akademik başarıları olumlu yönde etkilemektedir. Görüldüğü gibi öğrencilerin öğrenmeye yönelik tutumlarını incelemek, eğitimde önemli bir faktördür. Konu alanına yönelik olarak literatürde, hemşirelik öğrencilerin öğrenme tutumlarını doğrudan değerlendiren herhangi bir çalışmaya rastlanmamış olup yapılan çalışmalar genellikle öğrenme stilleri, öğrenme stratejileri ve öğrenmeye ilişkin güdüler üzerine odaklanmaktadır (21-26). Bu doğrultuda hemşirelik öğrencilerinin

öğrenmeye ilişkin tutumlarını belirlemek önemli bir gerekliliktir. Öğrencilerin öğrenme tutumları ile bunları etkileyen etmenleri belirlemenin hemşirelik eğitimi sürecinde yapılacak birçok iyileştirme çalışmalarına ve dolayısı ile öğrencilerin akademik başarılarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Araştırmanın Amacı ve Tipi

Araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin öğrenmeye ilişkin tutumlarını ve etkileyen etmenleri belirlemektir. Araştırmanın tipi tanımlayıcı ve kesitseldir.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye'nin batısındaki bir sağlık yüksekokulunun hemşirelik bölümünde öğrenim gören toplam 660 öğrenci oluşturdu. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyip araştırmanın yapıldığı tarihlerde ulaşılabilen ve araştırmaya katılmaya gönüllü 596 öğrenci araştırmanın örneklem grubunu oluşturdu. Araştırmada evrenin %90'ına ulaşıldı. 196 birinci sınıf, 122 ikinci sınıf, 123 üçüncü sınıf, 155 dördüncü sınıf öğrenci araştırmanın örneklem grubunu oluşturdu.

Veri Toplama Araçları

Veriler öğrencileri tanıtıcı özellikleri içeren "Bilgi Formu" ve "Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır.

Bilgi Formu: Bu form öğrencilerin yaş, cinsiyet gibi sosyo demografik özelliklerini içeren sorular ile mesleği isteyerek seçme ve bölümden memnuniyet, düzenli kitap okuma gibi bilgilerini içeren sorulardan oluşmaktadır.

Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği: Ölçek Kara tarafından geliştirilip geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçek, (1) Hiç Katılmıyorum ile (5) Tamamen Katılıyorum arasında değişen 5 dereceli likert tipi bir ölçek olup, “Öğrenmenin Doğası”, “Kaygılanma”, “Beklenti” ve “Açıklık” olmak üzere 4 alt boyut ve 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte 29 olumlu, 11 olumsuz madde bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları; Öğrenmenin Doğası için .77, Kaygılanma için .72, Beklenti için .78, Açıklık için .81’dir. Ölçeğin tümü için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise .73’tür (19).

Araştırmanın Uygulanması

Veriler araştırmacı tarafından, çalışmanın amacı ve önemi, veri toplama formları öğrencilere açıklandıktan sonra gönüllü öğrencilere sınıfta veri toplama formları dağıtılarak toplanmıştır. Öğrencilerin formları doldurma süresi yaklaşık 15-20 dk sürmüştür.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma Helsinki Deklerasyonu 2008 prensiplerine uygun olarak yapılmıştır. Araştırmanın yürütülmesi için ölçeği

geliştiren yazardan e-mail yoluyla yazılı izin, çalışmanın yürütüldüğü ilgili kurumdan yazılı izin, öğrencilerden ise sözlü onam alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, sadece bir üniversitede eğitim gören hemşirelik öğrencilerinde yürütülmüştür. Bu nedenle Türkiye’deki tüm hemşirelik öğrencilerine genellenemez. Ayrıca bu çalışmada veri toplamak amacıyla bilgi formu ve bir ölçüm aracının kullanılması, öğrencilerin yanıtlarını bu formlarda yer alan ifadeler ile sınırlamıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Elde edilen veriler SPSS 18.0 (Statistical Package for Social Sciences) programında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama hesaplanmıştır. Ölçek puanlarının normal dağılıma uygunluğunu belirlemek için normallik testi yapılmıştır. Ölçek puanları normal dağılım göstermediğinden (Kolmogorov-Smirnov $p > .05$), verilerin değerlendirilmesinde nonparametrik testlerden Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis testinde fark çıkan gruplarda Mann Witney-U ikili karşılaştırma testi yapılmıştır. Analizlerde $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada, öğrencilerin yaş ortalamasının 20.57 ± 1.60 olduğu, öğrencilerin %72.1'inin kız, %32.9'unun birinci sınıfta öğrenim görmekte olduğu, %96'sının bekar, %79.1'inin düz lise mezunu olduğu, %70.5'inin gelirinin giderine eşit olduğunu belirttiği, %28.4'ünün arkadaşı ile evde, %26'sının ise özel yurttan kaldığı saptanmıştır. Araştırmada öğrencilerin %38.6'sının hemşirelik mesleğini isteyerek, %36.4'ünün ise hemşirelik mesleğini

kısmen isteyerek tercih ettiklerini, %29.0'unun hemşirelikten memnun olduğunu, %53.7'sinin de kısmen memnun olduğunu belirttikleri saptanmıştır. Öğrencilerin %54.9'u düzenli olarak kitap okumadıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin ölçek alt faktör puan ortalamaları sırasıyla öğrenmenin doğası için: 28.96 ± 4.27 , öğrenmeye ilişkin beklentiler için: 37.42 ± 5.96 , öğrenmeye açıklık için: 41.93 ± 7.52 , öğrenmeye ilişkin kaygılar için: 36.68 ± 7.13 olarak bulunmuştur (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Öğrenmeye İlişkin Tutum Puan Ortalamaları (n: 596)

Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği Alt Faktörleri	Ölçek Minimum Maksimum Puanları	X	SS
Öğrenmenin Doğası	7-35	28.96	4.27
Öğrenmeye İlişkin Beklentiler	9-45	37.42	5.96
Öğrenmeye Açıklık	11-55	41.93	7.52
Öğrenmeye İlişkin Kaygılar	13-65	36.68	7.13

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenmenin doğasına ilişkin tutumlarının, öğrenmeye ilişkin beklentilerinin, öğrenmeye açıklığa ilişkin tutumlarının

olumlu yönde yüksek olduğu bunun yanında öğrenmeye ilişkin kaygılarının da yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 2. Öğrencilerin Sosyo Demografik Özellikler ile Bazı Değişkenlere Göre Öğrenme Tutum Puan Ortalamalarının İncelenmesi(n: 596)

Değişkenler	Öğrenmenin Doğası		Öğrenmeye beklentiler		İlişkin		Öğrenmeye Açıklık		Öğrenmeye Kaygılar		İlişkin	
	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS	X	SS
Cinsiyet												
Kadın	29.09	4.20	38.18	5.26	42.71	7.15	36.47	6.99				
Erkek	28.63	4.44	35.46	5.97	39.92	8.08	37.21	7.48				
İstatistiksel Analiz	U=33710.50 p=0.292		U=26095.50 p=0.000		U=28500.00 p=0.000		U=32761.00 p=0.120					
Medeni durum												
Evli	26.83	5.86	34.37	5.99	38.54	8.40	36.83	8.24				
Bekar	29.05	4.17	37.55	5.54	42.07	7.46	36.67	7.09				
İstatistiksel Analiz	U=5387.00 p=0.073		U=4703.00 p=0.009		U=5241.50 p=0.049		U=6685.50 p=0.82					
Sınıf												
1.sınıf	28.21	4.16	37.22	5.57	41.35	7.73	37.39	6.87				
2. sınıf	29.95	3.83	37.96	5.38	42.25	7.18	37.20	6.75				
3. sınıf	28.92	4.39	37.47	5.39	41.81	7.09	36.67	7.31				
4. sınıf	29.18	4.48	37.21	5.96	42.51	7.86	35.36	7.48				
İstatistiksel Analiz	KW=16.377 p=0.001		KW=1.543 p=0.672		KW=2.496 p=0.476		KW=5.679 p=0.128					
En son mezun olduğu okul												
Lise	28.90	4.34	37.28	5.67	37.28	5.67	41.81	7.62				
Sağlık meslek lisesi	29.66	4.34	38.52	4.22	38.52	4.22	43.31	6.69				
Diğer meslek liseleri	28.90	3.72	37.61	5.86	37.61	5.86	41.82	7.22				
İstatistiksel Analiz	KW=1.85 p=0.396		KW=1.61 p=0.447		KW=1.66 p=0.435		KW=3.09 p=0.213					
Şuan Yaşadığı Yer												
Ailesinin yanında evde	28.78	4.45	36.98	6.29	41.72	7.69	36.31	7.29				
Arkadaşları ile evde	29.20	4.29	37.63	5.72	42.24	7.45	36.17	7.24				
Akrabalar ile evde	27.87	4.81	36.84	5.88	42.78	7.03	35.96	6.37				
Yalnız evde	29.14	4.53	35.80	5.84	41.31	8.31	36.31	8.86				
Kredi yurtlar kurumunda	29.14	4.33	37.49	5.59	41.32	7.78	37.50	7.30				
Özel yurttta	28.85	3.93	37.85	4.91	42.16	7.29	36.98	6.51				
İstatistiksel Analiz	KW=3.712 p= 0.592		KW=4.391 p=0.495		KW=4.391 p=0.868		KW=3.244 p=0.662					
Hemşirelik Mesleğini İsteyerek Seçme												
Evet	28.91	4.33	37.95	5.37	42.74	7.43	36.10	7.61				
Hayır	28.45	4.28	35.54	6.16	39.02	7.97	38.09	7.26				
Kısmen	29.37	4.16	38.16	5.12	43.07	41.93	36.32	6.37				
İstatistiksel Analiz	KW=5.251 p=0.072		KW=18.920 p=0.000		KW=28.191 p=0.000		KW=9.162 p=0.010					
Hemşirelikten Memnuniyet Düzeyi												
Memnunum	28.98	4.08	38.66	5.23	43.56	7.15	34.89	7.63				
Kısmen memnunum	29.13	4.24	37.60	5.38	42.07	7.25	37.07	6.80				
Memnun değilim	28.44	4.64	34.79	6.01	38.75	8.04	38.45	6.68				
İstatistiksel Analiz	KW=1.473 p=0.479		KW=30.332 p=0.000		KW=24.855 p=0.000		KW=17.480 p=0.000					
Düzenli kitap okuma												
Evet	29.20	4.34	38.47	5.38	43.85	7.51	35.16	7.37				
Hayır	28.77	4.20	36.56	5.62	40.35	7.16	37.92	6.68				
İstatistiksel Analiz	U=41054.00 p=0.160		U=34710.50 p=0.000		U=31867.50 p=0.000		U=34202.00 p=0.000					

Araştırmada kız öğrencilerin ve bekar öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerinin, öğrenmeye açıklığa ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu ($p<0.05$), erkek öğrencilerin öğrenmeye ilişkin kaygılarının daha yüksek olduğu ($p<0.05$), öğrenmenin doğasının sınıflara göre anlamlı farklılık gösterdiği ve bu farklılığın özellikle 2. sınıfta ve 4. sınıfta anlamlı bir fark yarattığı belirlenmiştir ($p<0.05$). Araştırmada düzenli kitap okuyan öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerinin ve öğrenmeye açıklıklarının daha yüksek olduğu ($p<0.05$), öğrenmeye ilişkin kaygılarının ise daha düşük olduğu, hemşirelik mesleğini isteyerek tercih eden ve hemşirelik mesleğinden memnun olanların öğrenmeye ilişkin beklentilerinin ve öğrenmeye açıklıklarının daha yüksek olduğu ($p<0.05$), öğrenmeye ilişkin kaygılarının ise istatistiksel olarak anlamlı derecede daha düşük olduğu ($p<0.05$) saptanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin en son mezun oldukları okul, kaldıkları yere göre öğrenme tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

TARTIŞMA

Toplumsal hayatın görev ve sorumluluklarını yerine getirmede etkili bir faktör olan öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar özellikle insan yaşamında, girilen işlerde, amaçlara ulaşmada,

karşılaşılan problemleri çözme ve gelişmelere uyum sağlamada oldukça önemlidir (19). Herhangi bir konuyu öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar ilgili konuda öğrencilerin motivasyonlarını arttırmakla birlikte akademik başarıyı da olumlu yönde etkileyerek istenilen düzeyde bir öğrenmenin gerçekleşmesine neden olmaktadır. Çünkü olumlu tutumlar işe ve göreve ilişkin motivasyonları tetiklemektedir (19). Hemşirelik öğrencilerinin öğrenmeye yönelik tutumlarını ve etkileyen etmenleri belirlemek amacıyla yürütülen bu çalışmada öğrencilerin öğrenmeye yönelik tutumlarının olumlu yönde oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Dikmen ve arkadaşları tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada öğrencilerin öğrenmeye yönelik tutumlarının ölçeğin tamamı açısından “katılıyorum” düzeyinde olduğu saptanmıştır (27). Öğrenmeye ilişkin tutumlar akademik başarıda önemli bir etkiye sahiptir. Öğrenme sürecinde bireyin olumlu tutumları başarıyı artırırken olumsuz tutumları başarısızlığa neden olabilmektedir (20,28-30). Olumlu tutumlar öğrencilerin derse yönelik olumlu davranışlar göstermelerine, işe daha fazla bağlanmalarına ve öğrenmek için daha fazla çaba göstermelerine neden olmaktadır. Nitekim yapılan pek çok çalışmada öğrenmeye ilişkin olumlu

tutulmlara sahip öğrencilerin problem çözmeye ve günlük yaşamda gerekli bilgi ve becerileri öğrenmeye daha fazla çaba gösterdikleri, dersin gereklerini yerine getirmede bilişsel, duygusal ve psikomotor açıdan daha fazla hazır oldukları belirlenmiştir (10,14,18,31,32). Tüm bu yönler dikkate alındığında çalışmamızda öğrencilerin öğrenme tutumlarının olumlu yönde yüksek olması oldukça sevindiricidir. Çalışmamızda öğrenme tutumları alt boyutlarından öğrenmenin doğasına ilişkin tutumlarının, öğrenmeye ilişkin beklentilerinin ve öğrenmeye açıklığa ilişkin tutumlarının olumlu yönde yüksek olmasının yanısıra öğrenmeye ilişkin kaygılarının da yüksek olması dikkat çekicidir. Kaygı öğrenme sürecini etkileyen önemli bir faktör olup, çalışmalar artan kaygının öğrenme sürecini negatif yönde etkileyebileceğini belirtmektedir (27,33). Dikmen ve arkadaşları tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada öğrenmeye yönelik tutumlar açısından kaygı alt boyutunda spor bilimlerindeki öğrencilerin kaygı düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür (27). Bu sonuçlar öğrencilerin öğrenmeye ilişkin kaygılarının yüksek olmasında öğrenim gördükleri bölümün etkili olmuş olabileceğini düşündürmekte olup eğitim etkinliklerinin planlanmasında öğrencilerin kaygısını azaltma girişimlerinin dikkate alınması önemlidir.

Araştırmada kız öğrencilerin ve bekar öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerinin, öğrenmeye açıklığa ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu ($p<0.05$), erkek öğrencilerin ise öğrenmeye ilişkin kaygılarının daha yüksek olduğu ($p<0.05$) saptanmıştır. Dikmen ve arkadaşları tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada cinsiyet açısından öğrenmeye yönelik tutumların anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülürken yalnızca “beklenti” alt boyutunda kadınların lehine anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu görülmüştür (27). Van Haute'nın yaptığı çalışmada öğrenmeye ilişkin tutumlarda cinsiyet arasında farklar olduğu kızların erkeklere göre daha olumlu tutumlara sahip olduğu erkeklerin ise kızlara göre okula ve öğrenmeye yönelik daha az motive olduğu ve negatif tutumlara sahip olduğu belirlenmiştir. Çalışmada kızların ders çalışmak için daha fazla zamana ihtiyaç duydukları, yanlış davranış durumlarında daha az yer aldıkları, daha az devamsızlığa sahip oldukları ve daha ileri çalışmalar için daha istekli oldukları, erkeklerin ise iyi notlar alma ve okula bağlı kalmak gerekmediğinde daha az çalışmak ve daha kolay vazgeçmek konusunda kararlı oldukları belirtilmiştir (34). Bu yönüyle çalışma sonuçlarımız diğer çalışma sonuçları ile benzer niteliktedir. Araştırmada öğrenmenin doğasının sınıflara göre anlamlı farklılık gösterdiği

ve bu farklılığın özellikle 2. sınıfta ve 4. sınıfta anlamlı bir fark yarattığı belirlenmiştir ($p<0.05$). Kiraz ve arkadaşları tarafından birinci sınıf hemşirelik öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada öğrenme tutumlarının tüm alt boyutlarından bizim çalışmamıza göre daha düşük puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir (35). Nitekim bizim çalışma bulgularımızda bu çalışma sonuçlarını destekler niteliktedir. Bizim çalışmamızda da görüldüğü gibi öğrencilerin 2. ve 4. Sınıfta tutumlarında olumlu yönde anlamlı bir fark oluşmaktadır. Literatürde tutumları öğrenilebilir ve zaman içerisinde değişebilir nitelikte olduğu vurgulanmaktadır (20,28,30). Candeias ve arkadaşları tarafından öğrencilerin okula ve öğrenmeye yönelik tutumlarını değerlendirdikleri çalışmalarında öğrenmeye yönelik tutum belirleyiciler olarak okul ve okul seviyesinin en önemli faktörlerden biri olduğu belirlenmiştir (36). Bizim çalışma sonucumuzda bu bilgileri destekler niteliktedir. İkinci ve dördüncü sınıftaki bu artışın; birinci sınıf öğrencinin mesleği tanıma, üniversiteye yeni başlama, çevre ve sosyal yaşama alışma süreci olması ve özellikle ikinci sınıfta okula ve öğrenmeye yönelik yöneliminin değişmesinden dördüncü sınıfta ise mesleği uygulama ve çalışma hayatına

kendini daha yakın bulmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada düzenli kitap okuyan öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerinin ve öğrenmeye açıklıklarının daha yüksek olduğu ($p<0.05$), öğrenmeye ilişkin kaygılarının ise daha düşük olduğu saptanmıştır. Akbaba-Altun çalışmasında öğretmenlere göre öğrencilerde motivasyon eksikliği neden olan faktörlerden birinin öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına sahip olmaması olduğunu belirtmiştir (37) Yenice ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada evdeki kitap sayısının öğrencilerin motivasyonlarını belirlemede önemli bir faktör olduğu belirlenmiştir (38). Bu doğrultuda bizim çalışma sonuçlarımız da düzenli kitap okuma davranışının öğrencilerin öğrenmeye yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur.

Araştırmada hemşirelik mesleğini isteyerek tercih eden ve hemşirelik mesleğinden memnun olanların öğrenmeye ilişkin beklentilerinin ve öğrenmeye açıklıklarının daha yüksek olduğu ($p<0.05$), öğrenmeye ilişkin kaygılarının ise istatistiksel olarak anlamlı derecede daha düşük olduğu ($p<0.05$) saptanmıştır. Aktürk tarafından eğitim fakültesi öğrencileri ile yapılan çalışmada öğretmenlik mesleğini içsel nedenlerin etkisi ile (idealim, mesleği sevme) seçen öğrencilerin öğrenmeye

ilişkin beklentilerinin daha yüksek, öğrenmeye daha açık olduğu ve öğrenmeye yönelik kaygılarının ise daha düşük olduğu saptanmıştır (8). Yapılan bir çok çalışmada da dersine ilişkin olumlu tutumların konuyu öğrenmeye katkıda bulunduğu (12,15,16,23), derse ve mesleğe ilişkin inanışların öğrenmenin gerçekleşmesinde temel faktörlerden biri olduğu vurgulanmaktadır (19).

SONUÇ

Sonuç olarak; araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenmeye ilişkin tutumlarının olumlu yönde yüksek olduğu, kız ve bekar olan öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerinin, öğrenmeye açıklıklarının daha fazla olduğu, sınıf düzeyinin öğrenmenin doğasını etkilediği, düzenli kitap okuma, mesleği isteyerek tercih etme ve meslekten memnuniyetin öğrencilerin öğrenmeye ilişkin beklentilerini, öğrenmeye açık olma durumlarını arttırdığı ve öğrenmeye ilişkin kaygı düzeylerini düşürdüğü söylenebilir. Sonuçlar doğrultusunda, eğitim etkinlikleri ve programlarında hemşireliğin toplumda

ve sağlık ekibinde önemli bir yeri olduğunun vurgulanması, öğrencilerin mesleki memnuniyetlerini ve motivasyonlarını artırıcı eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi, öğrencilerin bunları gözlemleyip yaşayabilecekleri klinik öğretim ortamı ve rol model hemşirelerle bir arada olma fırsatlarının sağlanması, öğrencilere düzenli kitap okuma alışkanlığı kazandıracak ve bu yönde teşvik edecek eğitim etkinliklerinin düzenlenmesi önerilebilir.

Finansal Kaynak: *Bu çalışma konusu ile doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç şirketinden, araç, gereç veya malzeme sağlayan/üreten firmadan, çalışmanın değerlendirilmesi sürecinde, çalışmaya ilişkin kararı olumsuz etkileyebilecek herhangi bir maddi - manevi bir destek söz konusu değildir.*

Çıkar Çatışması: *Bu çalışmaya ilişkin yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.*

KAYNAKLAR

1. Fidan N, Erden M. Eğitime giriş. İstanbul: Alkım Yayınları; 2001.p.156-158.
2. Erdem AR. Etkili ve Verimli-Nitelikli- Eğitim. Ankara: Anı Yayıncılık; 2005, p. 90-101.
3. Wittrock M C. Generative learning processes of the brain. Educational Psychologist. 1992; 27(4): 531-541.
4. Braten I, Stromso HI. Epistemological beliefs, interest, and gender as predictors of internet based learning activities, Computer in Human Behavior. 2006; 22: 1027-1042.
5. Duarte AM. Conceptions of learning and approaches to learning in Portuguese students, Higher Education. 2007; 54(6): 781-794.
6. Özden M. An investigation of some factors affecting attitudes toward chemistry in university education. essays in education. 2009; Special Edition: 90-99.
7. Rula LD. University students' beliefs about learning English and French in Lebanon. System. 2006; 34: 80-96.
8. Aktürk AO. [Analysis of attitudes of preservice teachers towards learning according to the reasons for choosing the teaching profession and their academic achievements] Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2012; 13(3): 283-297.
9. Yang A, Lau L. Student attitudes to the learning of english at secondary and tertiary levels. System. 2003; 31: 107-123.
10. Merisuo-Storm T. Pupils' attitudes towards foreign – language learning and the development of literacy skills in bilingual education. Teaching and Teacher Education. 2007; 23: 226-235.
11. Watters DJ, Watters JJ. Approaches to learning by students in the biological sciences: implications for teaching. International Journal of Science Education. 2007; 29(1): 19- 43.
12. Bahn D. Reasons for post registration learning: impact of the learning experience. Nurse Education Today, 2007; 27: 715-722.
13. Güven B. İlköğretim öğrencilerinin öğrenme stilleri, tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. TSA. 2008; 12(1): 35-54.
14. Marzano RJ, Pickering DJ. Dimension of Learning Trainer's Manual. 2nd ed. USA: Mid-Continent Research for Education and Learning; 1997 p.1-42
15. Merisuo-Storm T. Pupils' attitudes towards foreign – language learning and the development of literacy skills in bilingual education. Teaching and Teacher Education. 2007; 23: 226-235.
16. Pierce R, Stacey K, Barkatsas A. A Scale for monitoring students' attitudes to learning mathematics with technology. Computers and Education. 2007; 48: 285-300.
17. Tsai C, Kuo P. Cram school students' conceptions of learning and learning science in Taiwan. International Journal of Science Education. 2008; 30(3): 353-375.
18. Yudk, E, Hirakawa R, Chi R. Attitudes, beliefs, and attendance in a hybrid course. Computers and Education. 2008; 50: 1217-1227.
19. Kara A. Öğrenmeye ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 2010; 9(32): 49-62.
20. Karagiannopoulou E, Christodoulides P. The impact of greek university students' perceptions of their learning environment on approaches to studying and academic outcomes. International Journal of Educational Research. 2005; 43: 329-350.
21. Çakmak EK, Akgün ÖE, Karadeniz Ş, Büyüköztürk Ş, Demirel F. İlköğretim ikinci kademe ve lise öğrencilerinin ders ve sınıf düzeylerine göre öğrenme stratejileri ve

- güdülenme düzeylerinin belirlenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2008; 5(1): 1-27.
22. Çelik S, Yıldırım D, Batur Ö, Çime E, Çapraz F, Kubat N. Öğrenci hemşirelerin öğrenme stratejileri ve stillerinin belirlenmesi. Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2014; 13(1): 13-27.
23. Güven M, Kürüm D. Öğrenme stilleri ve eleştirel düşünme arasındaki ilişkiye genel bir bakış. Sosyal Bilimler Dergisi. 2006; 1 :75-90.
24. Kaya H, Akçin E. Öğrenme biçimleri, stilleri ve hemşirelik eğitimi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2002; 6(2): 31-35.
25. Garcia T, Pintrich P. Assessing students' motivation and learning strategies: the motivated strategies for learning questionnaire. American Educational Research Association. 1995; April: 18-22.
26. Zimmerman BJ, Martinez-Pons M. Student differences in self-regulated learning: relating grade, sex, and giftedness to self-efficacy and strategy use. Journal of Educational Psychology. 1990; 82(1): 51-59.
27. Dikmen M, Tuncer M, Şimşek M Öğrenme stilleri ile öğrenmeye yönelik tutum arasındaki ilişki. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2018; 11(57): 387-400.
28. Arkonaç SA Psikoloji (Zihin süreçleri bilimi). 4. Baskı. İstanbul: Alfa Yayınları; 2005, p.10-510.
29. Feldman SR Understanding Psychology. Newyork: McGraw-Hill; 1996.
30. Bordens SK, Horowitz AI Social Psychology (Third Edition). United States: FreeLoad Press; 2008. p.150-226.
31. Tsai C, Kuo P. Cram school students' conceptions of learning and learning science in Taiwan. International Journal of Science Education. 2008; 30: 3: 353-375.
32. Scheiter K, Gerjets P. Learner control in hypermedia. Educational Psychology Review. 2007; 19: 285-307.
33. Aydın S, Zengin B. Yabancı dil öğreniminde kaygı: bir literatür özet. Journal of Language and Linguistic Studies. 2008; 4 (1): 81-94.
34. Van Houtte M. Why boys achieve less at school than girls: the difference between boys' and girls' academic culture. Educational Studies. 2004; 30 (2): 159-173.
35. Kiraz EDE, Türk G, Denat Y, Bulut S, Şahbaz M, Tuğrul E, Gerçek E. The effect of use of simulation during task training on students' anxiety, learning attitudes and skill levels. Journal of Nursing Science. 2019; 2(1) : 17-22.
36. Candeias AA, Rebelo N, Oliveira M. Student' Attitudes Toward Learning and School-Study of Exploratory Models about the Effects of Socio-demographics and Personal Attributes. London International Conference on Education, 2011.
37. Akbaba Altun S. An investigation of teachers', parents', and students' opinions on elementary students' academic failure. Elementary Education Online. 2009; 8(2): 567-586.
38. Yenice N, Saydam G, Telli S. İlköğretim öğrencilerinin fen öğrenmeye yönelik motivasyonlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2012; 13(2): 231-247.